

29 -10- 2018



USTAVNI SUD CRNE GORE
U-III br.778/16
24. oktobar 2018 godine
Podgorica

mr Tea Gorjanac Prelević

**-izvršna direktorica Nevladine organizacije Akcija za ljudska prava-
PODGORICA, ul."Slobode"br. 74/II**

U prilogu ovog akta dostavljamo vam Odluku Ustavnog suda u predmetu U-III br.778/16 od 24. septembra 2018 godine.

**GENERALNA SEKRETARKA
dr Biljana Damjanović**



Ustavni sud Crne Gore, u vijeću sastavljenom od sudija: Desanke Lopičić, kao predsjednice vijeća, Milorada Gogića i Hamdije Šarkinovića, kao članova vijeća, na osnovu odredaba člana 149 stav 1 tačka 3 Ustava Crne Gore, člana 48 tačka 3 i člana 76 stav 1 Zakona o Ustavnom суду Crne Gore (»Službeni list Crne Gore«, br.11/15), na sjednici vijeća od 24. septembra 2018. godine, donio je

O D L U K U

I USVAJA SE ustavna žalba

II UKIDA SE presuda Vrhovnog suda Crne Gore, Uvp.br. 247/16, od 16. septembra 2016.godine i predmet vraća Vrhovnom суду na ponovni postupak

II Ova odluka objaviće se u »Službenom listu Crne Gore«.

O b r a z l o ž e n j e

I POSTUPAK PRED USTAVNIM SUDOM

1. Nevladine organizacije „LGBT Forum Progres“ i „Hiperion“, sa sjedištem u Podgorici, koje zastupa mr. Tea Gorjanc Prelević, izvršna direktorka Nevladine organizacije Akcija za ljudska prava, podnijele se blagovremenu i dozvoljenu ustavnu žalbu, protiv presude navedene u izreci, kao i protiv presude Upravnog suda Crne Gore, U.br. 2646/15, od 18. maja 2016. godine, smatrujući da im je osporenim presudama povrijeđeno pravo iz čl. 8. st. 1., čl. 17. st. 2. i čl. 52. Ustava, te čl. 11. st. 1. i čl. 14. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i čl. 21. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima.

1.1. U ustavnoj žalbi se, u suštini navodi: da su podnosioci, koji se bave zaštitom i promocijom prava i sloboda seksualnih manjina i transrodnih osoba, dana 6. jula 2015. godine, podnijeli prijavu policiji za održavanje mirnog okupljanja pod nazivom "Akademski šetnji ponosa" u Nikšiću; da je prije toga, policija obezbjeđivala slične šetnje, tzv. „povorce ponosa“ u Podgorici i Budvi, pa su željeli da takav događaj u trajanju od jednog sata organizuju i u Nikšiću; da je prijava podnijeta više od dva mjeseca uoči planiranog događaja, pa je policija imala vremena da se pripremi za ovaj događaj, te da je u istoj navedeno da su datum i mjesto održavanja skupa, samo predlozi, te da su organizatori otvoreni za predloge policije u smislu izmjene rute ili završne lokacije povorce; da je odlučujući po prijavi, načelnik Centra bezbjednosti Nikšić, donio rješenje o privremenoj zabrani šetnje, što je potvrđeno odlukom drugostepenog organa, a potom i presudama, koje se osporavaju u ovom ustavno-sudskom postupku; da prijavljena šetnja do danas nije održana, pa je tako privremena zabrana u praksi postala trajna zabrana mirnog okupljanja; da su odluke o zabrani mirnog okupljanja zasnovane na potrebi zaštite javne bezbjednosti i prava drugih u smislu člana 11. stav 2. Evropske konvencije, koje odluke su podržali Upravni i Vrhovni sud; da sudovi u svojim odlukama nijesu dovoljno uvažili postojeće evropske standarde u ovoj oblasti, tj. nijesu ih primijenili na način kako to čini Evropski sud

za ljudska prava; da u osporenim odlukama nijesu dati uvjerljivi razlozi za opravdanje stava o visokom bezbjednosnom riziku, niti je obrazloženo zašto policija na takav rizik nije bila u stanju da odgovori. Nadalje u žalbi podsjeća na brojne primjere iz prakse presude Evropskog suda u primjeni člana 11. Konvencije i ukazuje u tom kontekstu na pozitivnu obavezu države da obezbijedi učinkovito uživanje prava na mirno okupljanje, posebno kod osoba koje pripadaju manjinama, jer su iste više podložne viktimizaciji.

1.2. U ustavnoj žalbi, podnosioci posebno ukazuju na presudu Evropskog suda za ljudska prava u predmetu Alekseyev v.Russia i nadalje ističu: da se u odlukama o zabrani okupljanja, navodi da je „njaveći broj građana protiv planiranog okupljanja“, iako su državni organi bili dužni da omoguće mirno održavanje protesta grupama sa čijim ciljevima protesta ne slažu, te da informacije o prijetnjama „neidentifikovanih navijačkih i drugih grupa“ nijesu stvarna opasnost, u smislu člana 9a stav 1. tačka 8. Zakona o javnim okupljanjima, niti je Uprava policije podnijela krivičnu prijavu protiv bilo kojeg „nasilnika“; da argumentacija državnih organa o bezbjednosnom riziku i ometanju privatnosti građana u odnosu na trasu šetnje ne djeluje ubjedljivo, jer i sami podnosioci nijesu insistirali na predloženoj trasi šetnje. Dalje se u žalbi navodi: da je istog dana dozvoljen skup Jugoslovenskoj komunističkoj partiji, iako su njeni pripadnici prijetili podnosiocima žalbe, čime je podnosiocima povrijeđeno pravo na jednakost svih pred zakonom i ustavno načelo zabrane diskriminacije; da je konkretnom slučaju riječ o pojedinačnoj, a ne opštoj zabrani kao u predmetu „Kršćani protiv rasizma i fašizma protiv Ujedinjenog Kraljevstva“, na koje se pozvao Vrhovni sud u osporenoj presudi; da je „polje slobodne procjene države“, koje naglašava Vrhovni sud u svojoj odluci, veoma malo u odnosu na konkretno pitanje slobode okupljanja pripadnika LGBT manjine, pa u takvim slučajevima Evropski sud primjenjuje princip strogog nadzora (strict scrutiny). U konačnom, podnosioci u žalbi predlažu: da Ustavni sud, usvoji ustavnu žalbu, ukine osporene odluke i predmet vrati na ponovni postupak i odlučivanje.

2. Ustavni sud je, saglasno odredbi člana 33. stav 1. i člana 34. stav 1. Zakona o Ustavnom суду, zatražio od Vrhovnog suda Crne Gore, mišljenje na navode sadržane u ustavnoj žalbi. U dostavljenom mišljenju, Vrhovni sud ostaje u svemu pri navodima iz presude, koja se osporava ustavnom žalbom.

3. Za potrebe ustavosudskog postupka, pribavljeni su spisi predmeta Uprave policije-Centra bezbjednosti Nikšić, 68-01 br. 224/15-9022/3.

4. Ustavni sud, saglasno odredbi člana 149 stav 1 tačka 3 Ustava Crne Gore, odlučuje o ustavnoj žalbi zbog povrede ljudskih prava i sloboda zajamčenih Ustavom nakon iscrpljivanja svih djelotvornih pravnih sredstava. Odredbom člana 68 Zakona o Ustavnom суду Crne Gore (»Službeni list Crne Gore«, br. 11/15), pored ostalog, propisano je da ustavnu žalbu može podnijeti svako fizičko i pravno lice, organizacija (...), ako smatraju da im je povrijeđeno ljudsko pravo ili sloboda zajemčeno Ustavom, pojedinačnim aktom, radnjom ili nepostupanjem državnog organa (...). Ustavna žalba može se podnijeti i prije iscrpljivanja djelotvornih pravnih sredstava (...), ako podnositelj ustavne žalbe dokaže da pravno sredstvo na koje ima pravo u konkretnom predmetu nije ili ne bi bilo djelotvorno.

4.1. U toku postupka pružanja ustavnosudske zaštite, povodom ispitivanja osnovanosti žalbe, u granicama istaknutog zahtjeva, Ustavni sud utvrđuje da li je podnosiocu ustavne žalbe povrijeđeno njegovo Ustavom zajamčeno pravo ili sloboda.

II ČINJENICE I OKOLNOSTI PREDMETA

5. Ustavni sud je, u sprovedenom postupku izvršio uvid u dostavljene spise predmeta Uprave policije- CB Nikšić, osporene presude i dokumentaciju priloženu uz ustavnu žalbu, pa je utvrdio sledeće činjenice i okolnosti od značaja za odlučivanje u ovom ustavnosudskom predmetu:

5.1. Postupanje Vlade Crne Gore- Ministarstva unutrašnjih poslova

- Dana 6. jula 2015. godine. S.M., iz Podgorice, zastupnik organizatora javnog mirnog okupljanja grupe članova NVO "LGBT Forum Progress"-Podgorica, pod nazivom "Akademска šetnja ponosa" i rukovodilac grupe članova NVO "Hiperion" K.R., uputili su elektronskim putem, Upravi policije-CB Nikšić, prijavu za održavanje javnog okupljanja. Prijavom je najavljeno da će se u petak, 18. septembra 2015. godine, sa početkom u 12,00 časova i u trajanju od jednog sata, grupa članova NVO "LGBT Forum Progress"-pod nazivom "Akademска šetnja ponosa", okupiti na platou ispred željezničke stanice, a potom krenuti u protesnu šetnju ulicom "Građevina" u pravcu kružnog toka saobraćaja na trgu "Save Kovačevića", zatim ulicom "Vučedolskom" do "Trga Šaka Petrovića", gdje bi se održao program i govori, a nakon završenih aktivnosti je potrebno da se bezbjedno otprate do željezničke stanice i njihovog prevoznog sredstva.

- Odlučujući po ovoj prijavi, Ministarstvo unutrašnjih poslova Crne Gore, Uprava policije - Centar bezbjednosti Nikšić je dana 14. septembra 2015. godine, donijelo rješenje 68-01 br.224/15-9022, kojim je:

-u stavu I izreke rješenja, PRIVREMENO ZABRANILO održavanje javnog mirnog okupljanja, prijavljenog za petak 18. septembar 2015. godine,

-dok je stavom II izreke istog rješenja, određeno da se najavljeno okupljanje grupe članova NVO "LGBT Forum Progress" pod nazivom "Akademска šetnja ponosa", ne može održati na prijavljenim lokacijama, jer bi, obzirom na vrijeme, očekivani broj od 40 do 50 učesnika, i karakter okupljanja, moglo ozbiljno ugroziti kretanje i rad većeg broja građana i zato što postoji stvarna opasnost da bi održavanjem pomenutog mirnog okupljanja bila ugrožena bezbjednost ljudi i imovine i da bi došlo do narušavanja javnog reda i mira u većem obimu.

- Protiv navedenog rješenja, izvršni direktor NVO "LGBT Forum Progress" i predsjednica NVO "Hiperion", izjavili su žalbu Ministarstvu unutrašnjih poslova Crne Gore-Direktoratu za bezbjednosno zaštitne poslove i nadzor, koji je rješenjem, 02/2 br. UP II - 222/15-436, od 7. oktobra 2015. godine, žalbu odbio kao neosnovanu i potvrdio prvostepeno rješenje o privremenoj zabrani mirnog javnog okupljanja.

5.1.1. Iz obrazloženja prvostepenog i drugostepenog rješenja proizilazi: da je rješenje o zabrani održavanja najavljenog mirnog okupljanja, donijeto shodnom primjenom odredbi člana 9a stav 1 tačka 8. i člana 9b stav 1 tačka 2. Zakona o javnim okupljanjima. Upravni organi su utvrdili da bi okupljanje grupe članova NVO pod nazivom „Akademска šetnja ponosa“, najavljenog dana 6. jula 2015. godine, za dan petak 18. septembra 2015. godine, na lokacijama bliže opisanim u dispozitivu prvostepenog rješenja, imajući pritom u vidu vrijeme, broj od 40 do 50 učesnika i karakter samog okupljanja, moglo ozbiljno da ugrozi kretanje i rad većeg broja građana, prava i slobode drugih lica, bezbjednost ljudi i imovine, kao i da izazove narušavanje javnog reda i mira u većem obimu. Kao razloge za svoj činjenični zaključak, upravni organi su naveli sadržinu bezbjednosne procjene, iz koje proizilazi kako i na koji način bi postojala opasnost da se ozbiljno ugroze prethodno ukazana zakonom zaštićena dobra, u čemu se manifestuje bezbjednosni rizik stvarne i direktnе opasnosti od nasilja po učesnike mirnog okupljanja i eventualno prisutne, Sa tim u vezi, a kod takvog stanja stvari, upravni organi su ocijenili da nijesu bili ispunjeni zakonom propisani uslovi za održavanje prijavljenog javnog mirnog okupljanja. Nadležni organi zaključuju da je u konkretnom slučaju postupljeno saglasno odredbama člana 52. stav 2. Ustava, jer sloboda okupljanja ne predstavlja apsolutno pravo, već trpi ograničenja u slučajevima propisanim Ustavom, pri čemu se takođe pozivaju i na odredbe čl.4. Zakona o javnim okupljanjima, koje propisuju ograničenja slobode okupljanja radi zaštite prava drugih ljudi, javnog poretku i bezbjednosti, javnog morala, životne sredine i zdravlja ljudi.

5.2. Presude sudova

5.2.1. Protiv drugostepenog rješenja, tužioc (podnosioci ustawne žalbe) su podnijeli tužbu Upravnom суду Crne Gore, koji je presudom U.br. 2646/2015, od 18. maja 2016. godine, odbio tužbu.

U obrazloženju presude Upravnog suda se, pored ostalog, navodi: da je na utvrđeno činjenično stanje pravilno primjenjeno materijalno pravo (član 4 i član 9a st.1. tač.8. Zakona o javnim okupljanjima), odnosno da su pravilno postupili nadležni organi, kada su svojim rješenjima privremeno zabranili održavanje navedenog javnog okupljanja, pod nazivom „Akademска šetnja ponosa“. Nadalje se u presudi, navodi da su:

“Neosnovani navodi tužbe da je osporenim rješenjem sloboda okupljanja nezakonito ograničena i da to ograničenje nije neophodno u demokratskom društvu, pritom citirajući stavove Evropskog suda za ljudska prava. Takvi navodi su bez činjeničnog i pravnog utjeljeljenja u ovoj upravnoj stvari. Sud nalazi da svako miješanje države u pravo na slobodu mirnog okupljanja, mora biti u pravičnoj ravnoteži i mora postojati proporcionalnost između sredstava kojim se to postiže kao i cilja kojim se tim miješanjem teži. To znači da se mora postići ravnoteža između ostvarenja prava tužilaca na slobodu mirnog okupljanja i zahtjeva za zaštitu dobara koja se štite Ustavom i zakonom, između ostalih prava i slobode lica, bezbjednost ljudi i imovine, što je ovdje i slučaj. Naime, upravni organi svojim odlukama ne lišavaju tužioce njihovog Ustavom i zakonom zagarantovanog prava na slobodu mirnog okupljanja, već naprotiv, svojim postupanjem-privremenim zabranjivanjem doprinose da u bezbjednjim uslovima kako za same učesnike okupljanja tako i za druga lica, za razliku od konkretnog slučaja, tužioc u punom obimu ostvare svoje ustawno i zakonsko pravo - pravo na slobodu mirnog okupljanja. Takvim postupanjem od strane upravnih organa, tužoci će ostvariti

svoje pravo bez ograničavanja i bez opasnosti po bezbjednost njih, samih učesnika, kao i drugih dobara koja su u svakom demokratskom društvu pravno zaštićena. Sa tim u vezi pravilno je i u ovom dijelu primijenjeno materijalno pravo od strane upravnih organa,(...) pa su upravljeni organi svojim odlukama u potpunosti postupili u skladu sa ustavnim i konvencijskim odredbama i citiranim odredbama Zakona o javnim okupljanjima.

5.2.2. Tužioci su protiv navedene presude, podnijeli Vrhovnom суду Crne Gore, zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke, koji je osporenom presudom, odbijen kao neosnovan.

U obrazloženju osporene presude, Vrhovni sud, ističe sadržinu odredbi čl.4. i 9. Zakona o javnim okupljanjima, potvrđuje stav Upravnog suda i pored ostalog, ističe da:

"Suprotno navodima zahtjeva, a koji predstavljaju ponovljenje tužbene navode, a kako to pravilno nalazi Upravni sud, svaka odluka, koja ograničava ostvarenje slobode okupljanja mora biti zasnovana na prihvatljivoj procjeni relevantnih činjenica pa je, tuženi adekvatno procijenio opasnost po bezbjednost učesnika skupa i po javni red i mir i pravilno procijenio da je prijetnja bila u onom obimu da je iziskivala primjenu drastične mjere-privremene zabrane skupa. Tuženi se i u zahtjevu i u tužbi pozvao na sudska praksu Evropskog suda za ljudska prava citirajući niz odluka, u kojim je utvrđena povreda čl.11 Konvencije. Međutim, treba naglasiti da Evropski sud za ljudska prava svoju kontrolu nad obimom polja slobodne procjene, koji je dopušten državama članicama, ugovornicama Konvencije zasniva za testu pravične ravnoteže između standarda primjene garancije prava iz Konvencije s jedne strane, i na cilj ograničavanja zaštite ljudskih prava, koji potпадa pod kategoriju polja slobodne procjene države članice. U tom pravcu je i odluka "Kršćani protiv rasizma i fašizma protiv Ujedinjenog Kraljevstva" (1980) u kojoj je obrazloženo značenje pojma nužne zabrane u smislu čl.11 st.2 Konvencije, kvalifikujući je kao onu koja je opravdana, samo ako se neredi ne mogu spriječiti drugim, manje strožijim, mjerama, gdje je navedeno da se zabrana demonstracija može jedino opravdati ako postoji stvarna opasnost od nereda, koji se ne mogu spriječiti drugim manje strožijim mjerama, pa prema tome, u konkretnom slučaju, može se smatrati da je zabrana nužna u okviru značenja stava 2 čl.11 Konvencije, jer je izvršena valjana preliminarna procjena opasnosti, koja bi ugrozila mirno održavanje skupa, bezbjednost ljudi i imovine i ista je bila opravdana radi zaštite javnog interesa i sprečavanja narušavanja javnog reda i mira u većem obimu."

III RELEVANTNE USTAVNE I KONVENCIJSKE NORME

6. Za odlučivanje u konkretnom predmetu pravno relevantne su odredbe sljedećih propisa:

Ustava Crne Gore:

"Član 52.

Jemči se sloboda mirnog okupljanja, bez odobrenja, uz prethodnu prijavu nadležnom organu.

Sloboda okupljanja može se privremeno ograničiti odlukom nadležnog organa radi sprečavanja nereda ili vršenja krivičnog djela, ugrožavanja zdravlja, morala ili radi bezbjednosti ljudi i imovine, u skladu sa zakonom."

Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda:

"Član 11.

Svako ima pravo na slobodu mirnog okupljanja i udruživanja s drugima, uključujući i pravo osnivanja sindikata i pridruživanja sindikatima zbog zaštite svojih interesa.

Ova prava neće biti ograničena izuzev na način propisan zakonom i koji je neohodan u demokratskom društvu u interesu nacionalne sigurnosti ili javne sigurnosti, u cilju sprječavanja nereda ili zločina, zaštite zdravlja ili morala ili zaštite prava sloboda drugih. Ovim članom se ne zabranjuje uvođenje zakonitih ograničenja na ona prava koja uživaju pripadnici oružanih snaga, policije ili državne administracije".

Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima:

„Član 21.

Priznaje se pravo mirnog okupljanja.

Ne mogu se postaviti nikakva ograničenja vršenja tog prava osim onih koja su nametnuta u skladu sa zakonom i koja su potrebna u demokratskom društvu u interesu državne ili javne sigurnosti, javnog porekla ili morala ili zaštite prava i sloboda drugih lica."

IV MJERODAVNO PRAVO

Zakona o javnim okupljanjima (Službeni list Republike Crne Gore", br. 31/05 i "Službeni list Crne Gore", br. 40/11- drugi zakon, 47/14 - Odluka US CG, 1/15): koji je važio u datom periodu:

“Član 4

Sloboda zbora i drugog okupljanja građana može se privremeno ograničiti radi zaštite prava drugih ljudi, javnog porekla i bezbjednosti, javnog morala, životne sredine i zdravlja ljudi.

Sloboda govora i istupanja na javnom okupljanju je ograničena zabranom svakog pozivanja i podsticanja na upotrebu nasilja, na nacionalnu, rasnu, vjersku i drugu mržnju ili netrpeljivost.

Član 9

Mirno okupljanje može da se održi na svakom za to prikladnom prostoru.

Član 9a

Izuzetno od člana 9 ovog zakona, mirno okupljanje ne može se održavati:

8) na drugim mjestima, ako bi okupljanje s obzirom na prostor i vrijeme, broj učesnika ili karakter mirnog okupljanja moglo ozbiljno da ugrozi kretanje i rad većeg broja građana, prava i slobode drugih lica, zdravje ili bezbjednost ljudi, bezbjednost imovine ili da izazove narušavanje javnog reda i mira.

Član 9b stav 1.tač.2"

Nadležni organ će rješenjem privremeno zabraniti održavanje mirnog okupljanja, ako:

2) je prijavljeno na prostorima, odnosno mjestima na kojima se ne može održavati, u skladu sa ovim zakonom."

V OCJENA USTAVNOG SUDA

7. Ustavni sud je, prilikom utvrđivanja elemenata koji ukazuju na postojanja povrede ustavne slobode na mirno okupljanje, iz člana 52. Ustava, člana 11. Evropske konvencije i člana 21. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima, pošao od toga da ova sloboda predstavlja fundamentalno pravo u demokratskom društvu i da je, kao i pravo na slobodu izražavanja, jedno od osnova takvog društva (vidi Evropski sud, G protiv Njemačke, aplikacija broj 13079/87, od 6. marta 1989. godine; Rai i drugi protiv Ujedinjenog Kraljevstva, aplikacija broj 25522/94, odluka od 6. aprila 1995. godine), pa se, zbog takve svoje prirode ne smije tumačiti restriktivno.

7.1. Sloboda mirnog okupljanja, zajemčena odredbama člana 52. Ustava, nije apsolutna, već se može ograničiti, u skladu sa zakonom, u slučajevima propisanim stavom 2 istog člana, dakle ako je to neophodno radi sprečavanja nereda ili vršenja krivičnog djela, ugrožavanja zdravlja, morala ili radi bezbjednosti ljudi i imovine. Slično tome, čl.11 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i član 21. citiranog Međunarodnog pakta, propisuju da je ostvarivanje prava na slobodu mirnog okupljanja u demokratskim društvima, u određenim okolnostima ograničeno zakonskim odredbama koje se tiču ograničenja u interesu nacionalne bezbjednosti ili javne bezbjednosti, sprečavanje nereda ili kriminala, zaštite zdravlja ili morala i zaštite prava i sloboda drugih.

7.1.1. Članom 52. Ustava i članom 11. Konvencije garantuje se pravo na slobodu mirnog okupljanja svima, koji imaju namjeru da organizuju mirno okupljanje. Prema stanovištu Evropskog suda za ljudska prava, garancije ustanovljene članom 11. Konvencije, odnose se na organizatore okupljanja, čak i kad se u ulozi organizatora pojavljuje udruženje (vidi, Evropski sud, Christians Against Racism and Fascism protiv Ujedinjenog Kraljevstva, odluka o dopustivosti od 16. jula 1980. godine; Rassemblement jurassien and Unité jurassienne protiv Švajcarske, odluka o dopustivosti od 10. oktobra 1979. DR 17, p. 93 i 119).

7.1.2. U konkretnom slučaju, podnosioci su imali ulogu organizatora mirnog protestnog okupljanja pod nazivom "Akademski šetnji ponosa", pa se shodno navedenom, isti mogu pozivati na garancije utvrđene članom 11. Evropske konvencije. Podnosioci se u ovom ustavno-sudskom postupku žale da im je povrijeđeno pravo na slobodu mirnog okupljanja, jer su im javne vlasti zabranile održavanje javnog mirnog okupljanja, prijavljenog za petak 18. septembar 2015. godine u Nikšiću.

7.2. Ustavni sud podsjeća da član 11. Evropske konvencije, nameće javnim vlastima obavezu da se uzdrže od arbitarnog miješanja u pravo na slobodu udruživanja i okupljanja. Međutim, istinska i efektivna sloboda okupljanja i udruživanja ne može se ograničiti samo na obavezu države da se ne miješa, jer čisto negativni koncept ne bi bio u skladu sa svrhom i ciljem ovog člana niti s Konvencijom uopšte. Zbog toga postoji pozitivna obaveza države da osigura efektivno uživanje prava na slobodu okupljanja (vidi Evropski sud, Wilson, National Union of Journalists i ostali protiv Ujedinjenog Kraljevstva, aplikacije br. 30668/96, 30671/96 i 30678/96, stav 41, ECHR 2002-V).

7.2.1. Kako su sloboda javnog okupljanja i pravo na mirni protest, prava koja su suštinski bitna i nužna za slobodu izražavanja u demokratskom društvu, to je razumljivo da javno okupljanje može rezultirati i izražavanjem nezadovoljstva ili izražavanjem određenog zahtjeva i poruke. Stoga, mirno okupljanje ne znači da uopšte ne smije dovesti ni do kakvog uznemiravanja okoline, ali je bitno da to uznemiravanje ne bude pretjerano. Zaštita prava i sloboda drugih može biti opravdan razlog za ograničenje slobode javnog okupljanja, ali za svako ograničenje javnih okupljanja po toj osnovi, mora postojati ozbiljan stepen vjerovatnoće da će zadiranje u prava i slobode drugih biti prekomjerno, odnosno nerazumno, što i predstavlja polazište kod ocjene potrebe ograničenja javnih okupljanja na osnovu toga (vidi, Evropski sud, Ashughyan v. Armenia, br.33268/03, od 17. jula

2008.godine). Pri tome je potrebno naći ravnotežu između ove temeljne slobode pojedinca u demokratskom društvu, s jedne i očuvanja javnog reda i mira, s druge strane. Prava i slobode drugih na koje bi javno okupljanje moglo uticati, po pravilu uključuju pravo na privatnost, pravo na mirno uživanje imovine, slobodu kretanja, pravo na bezbjednost i slobodu itd.

7.2.2. Primjenivši navedena pravila na konkretan slučaj, Ustavnom суду ostaje da utvrdi da li je osporenom presudom i odlukama i rješenjima koje su joj prethodile, onemogućeno mirno okupljanje LGBT populacije, odnosno da li je privremena zabrana mirnog javnog okupljanja, u konkretnoj situaciji, dovela do povrede prava podnosiča na slobodu mirnog okupljanja, zajemčenu odredbama člana 52. Ustava i čl. 11. Konvencije.

7.3. Naime, iz osporene presude, spisa predmeta i dokumentacije, dostavljene uz ustavnu žalbu, proizilazi da je najavljeni okupljanje, pod nazivom „Akademski šetnji ponosa“ u organizaciji podnosiča ustavne žalbe (koji se bave zaštitom i promocijom prava i sloboda LGBT osoba u Crnoj Gori) bilo uredno prijavljeno Upravi policije-CB Nikšić, za petak 18.septembar 2015.godine, sa početkom u 12,00h. Prijavom je predložena i trasa šetnje ove povorke, s tim da su organizatori iskazali fleksibilnost po pitanju i eventualne promjene trase, što Uprava policije nije sporila. Odlučujući po predmetnoj prijavi, Centar bezbjednosti Nikšić, kao prvostepeni organ je rješenjem privremeno zabranio održavanje prijavljenog mirnog okupljanja na predloženim lokacijama. Navedeno rješenje je potvrđeno u drugostepenom postupku, a potom i u upravnom sporu, od strane Upravnog i Vrhovnog suda, sa sličnim obrazloženjima, koji se u suštini zasnivaju na sledećim razlozima:

- 1) Da nijesu ispunjeni zakonski uslovi za održavanje prijavljenog mirnog okupljanja, imajući u vidu odredbu čl.4. i čl.9a st.1. tač.8. Zakona o javnim okupljanjima,
- 2) da na predloženim lokacijama najavljeni okupljanje, obzirom na vrijeme, očekivani broj od 40 do 50 učesnika i karakter okupljanja, moglo bi se ozbiljno ugroziti kretanje i rad većeg broja građana i jer postoji stvarna opasnost da bi održavanjem pomenutog mirnog okupljanja bila ugrožena bezbjednost ljudi i imovine i da bi došlo do narušavanja javnog reda i mira u većem obimu,
- 3) Kao razloge za svoj prethodni činjenični zaključak upravni organi su naveli sadržinu bezbjednosne procjene, prema kojoj: prolazak učesnika protesne parade od platoa željezničke stanice do Trga Šaka Petrovića, kao mjesta održavanja planiranog programa uslovilo bi zatvaranje kompletног saobraćaja na svim ulicama koji vode prema istom; da postoji realna opasnost po ličnu bezbjednost učesnika šetnje, zbog očekivanog prisustva velikog broja ljudi na proslavi Dana oslobođenja Nikšića i na manifestaciji „Septembarski dani kulture“, zbog protivljenja velikog broja građana održavanju najavljenog okupljanja, a posebno članova i simpatizira Jugoslovenske komunističke partije Crne Gore-Opštinski komitet Nikšić, koji su dana 5.09.2015.godine, tokom proteste šetnje u Nikšiću, negodovali povodom odluke da se petokraka zvijezda crvene boje koristi kao simbol protesne parade uz slogan „Stop fašizmu-sloboda narodu“ i najavili dalje proteste u slučaju daljeg korišćena ovog simbola na paradi ponosa; da postoji stvarna opasnost da bi od strane navijačkih i drugih grupa bila ugrožena bezbjednost ljudi i imovine, odnosno da bi došlo do narušavanja javnog reda i mira u većem obimu, kao i da bi time bilo dovedeno u pitanje Ustavom zagarantovano pravo građana na privatnost i nepovredivost stana, jer bi ulazi, prostori i balkoni na brojnim stambenim objektima, koji se nalaze u ulicama, u kojima je najavljeni kretanje povorke, trebali biti zatvoreni zbog eventualne opasnosti po sigurnost učesnika povorke. Prema tome, najavljeni okupljanje

predstavlja povećan bezbjednosni rizik, opasnost od nasilja i drugih obika narušavanja javnog reda i mira u većem obimu.

8. U ustavnosudskoj ocjeni da li se iznijeti razlozi, mogu smatrati relevantnim i dovoljnim da opravda miješanje u pravo podnositaca na slobodu mirnog okupljanja i da li su odluke zasnovane na ustavnoprihvatljivoj analazi svih relevantih činjenica, Ustavni sud smatra potrebnim uputiti na referentnu sudsku praksu Evropskog suda za ljudska prava, kada je riječ o tumačenju i primjeni člana 11. Evropske konvencije na pojedinačne slučajeve.

8.1.1. U predmetu Platforma "Arzte fur das leben" protiv Austrije, zahtjev br.10126/82, presuda od 21. juna 1988. godine, Evropski sud za ljudska prava u Strazburu je pružio tumačenje člana 11. Konvencije, prilikom odlučivanja o osnovanosti zahtjeva podnositeljke za mirno okupljanje. U obrazloženju citirane presude se, pored ostalog, navodi:

"32. Demonstracije mogu izazvati bijes ili vrijedati osobe koje se ne slažu s idejama ili izjavama koje se promovišu. Sudionicima/ama, međutim, mora biti omogućeno održavanje demonstracija bez straha da će biti izloženi fizičkom nasilju protivnika/ca; takav strah bi obeshrabrio udruženja ili druge grupe koje podupiru zajedničke ideje ili interes da otvoreno izraze svoje mišljenje o vrlo kontroverznim pitanjima koja pogađaju društvo. U demokratskom društvu, pravo na kontra-demonstracije ne smije osuđititi nečije pravo na demonstracije.

Istinska, djelotvorna sloboda okupljanja ne može stoga biti svedena samo na obavezu države da se ne miješa; takvo tumačenje nije u skladu s ciljevima i svrhom članka 11 Konvencije. Kao i član 8, član 11 zahtjeva da se ponekad preduzmu pozitivne mjere, čak i u sferi odnosa između pojedinaca/ki, ukoliko je to nužno (Vidjeti, *mutatis mutandis*, presudu u predmetu X i Y protiv Nizozemske od 26. mart 1985., Serija A, br. 91, str. 11, stav 23.).

34. Iako države članice imaju obavezu preduzimati razumne i odgovarajuće mjere kako bi omogućile mirno održavanje zakonitih demonstracija, one ovo pravo ne mogu apsolutno jemčiti i imaju široka diskreciona ovlašćenja u izboru sredstava koje će koristiti, (vidjeti, *mutatis mutandis*, presudu u predmetu Abdulaziz, Cabales i Balkandali od 28. maja 1985., Serija A, br. 94, str. 33-34, stavak 67, i presudu u predmetu Rees od 17. oktobra 1986., Serija A, br. 106, str. 14-15, stav 35-37). Obaveza koju države imaju u ovom području prema članku 11 Konvencije je preduzimanje mera, a ne postizanje rezultata.

36. Sud ne mora procjenjivati brzinu niti efikasnost taktika koje je policija upotrijebila u tim prilikama nego samo mora utvrditi da li je osnovana tvrdnja da su nadležne vlasti propustile preduzeti sve potrebne mjere."

8.1.2. Evropski sud za ljudska prava je, u predmetu Alekseyev protiv Rusije, zahtjevi br. 4916/07, 25924/8 i 14599/09, presuda od 21. oktobra 2010. godine, ocijenio da je Rusija prekršila čl.11. Evropske konvencije, jer su Moskovske vlasti zabranile Pride manifestacije u Moskvi tokom 2006., 2007. i 2008. godine. U citiranoj presudi, Evropski sud je ocijenio:

"73. (...) Da sloboda okupljanja, kao što je to navedeno u članku 11 Konvencije, štiti demonstracije koje mogu uzneniravati ili uzrokovati uvrijeđenost osoba koje se protive idejama ili zahtjevima koji se njima žele promovisati (vidjeti Stankov i Ujedinjena makedonska organizacija *Ilinden* protiv Bugarske, broj: 29221/95 i 29225/95, stav 86, ECHR 2001-IX). Sudionici moraju biti u mogućnosti održati demonstracije bez straha da će biti izloženi fizičkom nasilju od strane njihovih protivnika. Stoga, obveza Države Ugovornice je da

preduzme razumne i odgovarajuće mjere kako bi omogućila mirno odvijanje zakonitih demonstracija (vidjeti *Plattform "Ärzte für das Leben"*, gore navedeno, stav 32 i 34).

75. (...) U pravilu, kada postoji ozbiljna prijetnja od nasilnih kontra-demonstracija, Sud dozvoljava domaćim vlastima široka diskreciona ovlašćenja u izboru sredstava radi omogućavanja neometanog održavanja okupljanja (vidjeti *Plattform "Ärzte für das Leben"*, loc. cit.). Međutim, samo postojanje rizika nije dovoljno za zabranu manifestacije (...) Sud primjećuje da su u samo nekoliko peticija koje je Vlada navela kontra-demonstranti izrazili odlučnost za pribjegavanje nezakonitim sredstvima. Vlada se nije oglašavala u pogledu toga da li je neko od potpisnika peticija pokušao najaviti svoje kontra-demonstracije. Da su to učinili, vlasti bi mogle preduzeti mjere kojima bi osigurale mirno i zakonito održavanje oba događaja, omogućavajući tako objema stranama da postignu cilj iskazivanja svojih stavova bez međusobnih sukoba. Na moskovskim vlastima je bilo da se obrate potencijalnim kontra-demonstrantima – bilo javnim saopštenjem ili pojedinačnim odgovaranjem na njihove peticije – kako bi ih podsjetile da ostanu unutar granica zakona kad provode bilo kakvu protestnu aktivnost.

76. Što se tiče bilo koje izjave koja poziva na nasilje ..., njih su se adekvatno mogli riješiti kroz progon onih koji su odgovorni. Međutim, ne izgleda da su vlasti u ovom predmetu reagovale na sveštenikov poziv na nasilje na bilo koji drugi način nego zabranom događaja koji je on osudio.

77. (...), Sud zaključuje da je Vlada propustila da sprovede adekvatnu procjenu rizika za sigurnost učesnika manifestacija. Sud ponavlja, kad bi svaka vjerovatnost napetih i usijanih razmjena između suprostavljenih grupa tokom demonstracija rezultirala njihovom zabranom, društvo bi bilo suočeno sa lišavanjem mogućnosti da čuje različita stanovišta o bilo kojem pitanju koje iritira većinsko mišljenje. (vidjeti *Stankov i Ujedinjena makedonska organizacija Ilinden*, gore navedeno, stav 107). U ovom predmetu Sud ne može prihvati tvrdnju Vlade da je prijetnja bila tako velika da bi zahtjevala tako drastičnu mjeru kao što je zabrana događaja u cijelosti.

81. Sud nadalje ponavlja da je nespojivo sa osnovnim vrijednostima Konvencije ako se ostvarivanja prava iz Konvencije od strane manjinskih grupa uslovjava njihovom prihvaćenošću od strane većine. Da je tome tako, prava manjinske grupe na slobodu vjeroispovijesti, izražavanja i okupljanja postala bi tek teoretska, a ne praktična i djelotvorna kao što to zahtjeva Konvencija (vidjeti *Artico protiv Italije*, 13. maj 1980., stavak 33, Serija A, br. 37, i *Barankevich*, gore navedeno, stavak 31).

84. (...). Ne postoji neopredijeljenost kod drugih Država članica oko priznavanja prava pojedincima da se otvoreno identificiraju kao gejevi, lezbejke ili bilo koja druga seksualna manjina i da promovišu svoja prava i slobode, posebno kroz ostvarivanje svojeg prava na mirno okupljanje(...)

85. (...) Sud ponavlja da se svaka odluka kojom se ograničava ostvarivanje slobode okupljanja mora zasnovati na prihvatljivoj procjeni relevantnih činjenica (vidjeti, između ostalih pravnih izvora, *Kršćanska demokratska narodna partija*, gore navedeno, stavak 70).

86. U okolnostima ovog predmeta Sud ne može ne zaključiti da odluke vlasti da zabrani manifestacije o kojima se radi nisu bile zasnovane na odgovarajućoj procjeni relevantnih faktora."

9. Vraćajući se na konkretan slučaj, a imajući u vidu načelna pravna stanovišta i praksu Evropskog suda za ljudska prava, citiranu u prethodnim tačkama obrazloženja ove Odluke, Ustavni sud je ocijenio da je odlukom o privremenoj zabrani najavljenog mirnog okupljanja pod nazivom "Akademska šetnja ponosa", došlo do miješanja u pravo podnositelaca ustavne žalbe na slobodnu mirnog okupljanja, zajemčenu odredbama čl.52. Ustava i člana 11. Evropske Konvencije. Sljedeće pitanje koje se nameće u vezi sa ovim ustavno-pravnim sporom jeste pitanje da li je zadiranje (miješanje) u ovo pravo

podnositaca, bilo opravdano, odnosno da li je isto bilo "propisano zakonom", da li je, kao takvo imalo "legitimni cilj" i da li je bilo "neophodno u demokratskom društvu" za postizanje tog cilja.

(a) propisano zakonom

Iz obrazloženja osporene presude Vrhovnog suda, i presude i rješenja koja su joj prethodila, Ustavni sud je utvrdio da je zabrana navedenog okupljanja bila zasnovana na odredbama čl.4. i čl.9a.st.1. tač.8. Zakona o javnim okupljanjima, kojima je propisano da se sloboda zbora i drugog okupljanja građana može privremeno ograničiti radi zaštite prava drugih ljudi, javnog poretka i bezbjednosti, javnog morala, životne sredine i zdravlja ljudi; da je sloboda govora i istupanja na javnom okupljanju ograničena zabranom svakog pozivanja i podsticanja na upotrebu nasilja, na nacionalnu, rasnu, vjersku i drugu mržnju ili netrpeljivost, kao i da se izuzetno, mirno okupljanje ne može održavati na drugim mjestima, ako bi okupljanje s obzirom na prostor i vrijeme, broj učesnika ili karakter mirnog okupljanja moglo ozbiljno da ugrozi kretanje i rad većeg broja građana, prava i slobode drugih lica, zdravlje ili bezbjednost ljudi, bezbjednost imovine ili da izazove narušavanje javnog reda i mira. Dakle, sve odluke donijete u postupku koji je prethodio ustavno-sudskom, ukazuju na jasan pravni osnov na kojem su zasnovane, iz čega proizilazi da je miješanje u pravo podnositaca, iz čl.52. Ustava i čl.11. Konvencije, bilo zasnovano na zakonu.

(b) legitimni cilj

Ustavni sud cjeni da su osporene odluke slijedile legitimni cilj, jer kao što je već navedeno, javne vlasti su privremeno zabranile navedeno okupljanje, sa obrazloženjem da je izvršena preliminarna procjena opasnosti, koja bi ugrozila mirno održavanje skupa, bezbjednost ljudi i imovine i da je ova mjera bila neophodna radi zaštite javnog interesa, javnog reda i mira, radi zaštite prava drugih, privatnosti idr. S obzirom na navedene okolnosti, Sud je uvjeren da je mjera privremene zabrane "Akademske šetnje ponosa" bila usmjerena na ostvarivanje legitimnih ciljeva, ustanovljenih odredbama člana 52.stav 2. Ustava i člana 11. st.2. Evropske konvencije. Kao razlog za takvu odluku, sudovi i nadležni organi su naveli sadržinu bezbjednosne procjene, koju je sačinila Uprava policije-CB Nikšić.

(c) neophodno u demokratskom društvu.

U ocjeni "neophodnosti" primjene ovako drastične mjere, Ustavnom суду ostaje da utvrdi da li je miješanje u navedeno pravo podnositaca ustavne žalbe bilo proporcionalno legitimnom cilju, koji se želio postići miješanjem. U tom smislu, Ustavni sud ukazuje da uravnoteženje suprostavljenih interesa prilikom javnih okupljanja može predstavljati velike izazove za državu, ali da država pri tome mora birati, odnosno koristiti one mjere i metode koje će najmanje ograničavati pravo zaštićeno članom 52. Ustava, odnosno članom 11. Konvencije. Stoga će Ustavni sud u narednim tačkama obrazloženja ove Odluke ocijenjivati da li se osporene odluke zasivaju na ustavnopravu prihvatljivoj analizi svih relevantnih činjenica, te da li je navedena mjera zabrane protesne šetnje i skupa pripadnika LGBT populacije, u okolnostima konkretnog slučaja, zaista bila neophodna u demokratskom društvu.

9.1.1. S tim u vezi, Ustavni sud podsjeća na pozitivnu obavezu države da obezbijedi efektivno uživanje prava na slobodu okupljanja. Dakle, na javnim vlastima je obaveza da osiguraju istinsko funkcionisanje udruženja, čak i onda kada ljute ili vrijeđaju osobe koje se protive idejama i zahtjevima koje udruženje nastoji promovisati. Zatim, njihovi članovi moraju biti u stanju održavati skupove bez straha da će biti objekt fizičkog napada njihovih neistomišljenika. Ovaj strah može udruženje ili drugu grupu koja podržava zajedničke ideje ili interes obeshrabriti od otvorenog izražavanja mišljenja o kontraverznim društvenim pitanjima. Najzad, u demokratskom društvu, pravo na kontrademostracije ne može se proširiti na sprečavanje prava na slobodu okupljanja (vidi Evropski sud, Ouranio Toxo i drugi protiv Grčke, presuda od 20. oktobra 2005. godine, stav 37).

9.1.2. Obaveza koju preduzimaju javne vlasti, u skladu s članom 11. Konvencije je obaveza u pogledu mјera koje će biti preduzete, a ne rezultata koji će biti postignuti. U tom smislu, Evropski sud ne ispituje pravovremenost i taktiku policije, već samo ispituje da li je osnovana tvrdnja da nisu preduzete neophodne mјere (vidi, naprijed citiranu, Plattform "Ärzte für das Leben", stav 36).

9.1.3. U konkretnom slučaju, iz informacije o bezbjednosnoj procjeni i ostale dokumentacije predložene Ustavnom судu, proizilazi da je postojala opasnost da bi najavljenim okupljanjem LGBT populacije bila ugrožena bezbjednost ljudi i imovine i da bi došlo do narušavanja javnog reda i mira u većem obimu, zbog očekivanog broja učesnika okupljanja 40-50, zbog očekivanog prisustva velikog broja ljudi na proslavi Dana oslobođenja Nikšića, a posebno članova i simpatizira Jugoslovenske komunističke partije Crne Gore, koji su još ranije najavili proteste u slučaju korišćenja "njihovih" simbola na paradi ponosa. Kao vodeći bezbjednosni rizik za održavanje povorke ponosa, označene su različite navijačke grupe, kako iz Crne Gore, tako i iz inostranstva (Srbija, Bosna i Hercegovina). Uprava policije je saopštila da je, i pored brojnih obavljenih razgovora sa ekstremnijim navijačima i vođama navijačkih grupa, ostao snažan animozitet prema održavanju LGBT manifestacije, te da su navijači i njihove vođe najavili izlazak na ulice, kao i da nijesu isključeni nasilni akti od strane ovih grupacija, zbog čega je Uprava policije ocijenila da postoji stvarna opasnost po bezbjednost ljudi i imovine, kao i opasnost po javni red i mir.

9.1.4. U tom smislu, Savjet za građansku kontrolu rada policije Crne Gore je, razmatrajući pritužbe navedenih NVO organizacija povodom zabrane mirnog okupljanja LGBT zajednice u Nikšiću, zatražio od Uprave policije i CB Nikšić konkretnije detalje o svim registrovanim bezbjednosnim rizicima i svim preduzetim službenim radnjama, u vezi sa prijavljenom povorkom ponosa u Nikšiću. Savjet je posebno tražio podatke o tome šta je Uprava preduzela na otkanjanju uzroka kontinuirane zabrane skupa LGBT populacije, te su se posebno interesovali da li su otkrivene grupe i pojedinci, koliko su brojne i kolika je njihova spremnost i organizovanost da preduzmu nasilje prema pripadnicima LGBT populacije, kao i koliko je podnijeto prekršajnih i krivičnih prijava u vezi sa tim. Po dostavljenim odgovorima, Savjet za građansku kontrolu rada policije je, u svom zaključku od 28. decembra 2015.godine, ocijenio da i pored profesionalnih tvrdnji o postojanju bezbjednosnih rizika i ozbiljne naijave nasilja, Uprava policije-CB Nikšić nije podnijela ni

jednu prekršajnu ili krivičnu prijavu, protiv ma kojeg lica. U konačnom, Savjet je zaključio da je Uprava policije-CB Nikšić, imala dovoljno vremena da se pripremi za neutralisanje eventualne opasnosti od nasilnih sukoba, te da, u konkretnom slučaju, izricanje zabrane predmetnog okupljanja nije bilo neophodno i da Uprava policije nije preuzeila sve odgovarajuće i razumne mjere da omogući mirno javno okupljanje pripadnika LGBT populacije.

10. Polazeći od navedenog, Ustavni sud ocjenjuje da su nadležni državni organi, trebali ozbiljno i detaljno procijeniti namjeru članova i simpatizera "Jugoslovenske komunističke partije CG", kao i pripadnika navijačkih i drugih grupa da organizuju protestne i nasilne akcije u slučaju održavanja "Akademse šetnje ponosa" u Nikšiću. Po pravilu, kada postoji ozbiljna prijetnja od nasilnih kontra-demonstracija, Evropski sud dozvoljava domaćim vlastima široka diskreciona ovlašćenja u izboru sredstava, koje će koristiti, radi omogućavanja neometanog održavanja mirnog okupljanja (vidjeti *Plattform "Ärzte für das Leben"*, loc. cit.). Međutim, samo postojanje rizika nije dovoljno za zabranu manifestacije: kada rade svoju procjenu, vlasti moraju napraviti konkretnu analizu potencijalne težine nereda kako bi procijenile koji su resursi potrebni za neutraliziranje opasnosti od nasilnih sukoba (vidjeti *Barankevich* protiv Rusije, br.10519/03, od 26.jula 2007.godine, stav 33). Ustavni sud smatra da u ovom predmetu nije napravljena valjana preliminarna procjena rizika u slučaju održavanja kontra-demonstracija od strane pripadnika Jugoslovenske komunističke partije. Nadalje, u pogledu izjava ekstremenih navijača i vođa navijačkih grupa, koji su prijetili nasiljem i izlaskom na ulice, u slučaju održavanja prijavljenog okupljanja, Ustavni sud smatra da su nadležnim organima bila na raspolaganju zakonom propisana pravna sredstva da adekvatno reaguju na te prijetnje, pokretanjem odgovarajućeg postupaka protiv tih lica, umjesto da zabrane skup, koji navijači osuđuju. Takođe, policijska procjena je ukazivala da bi se na tom skupu pojavilo 40-50 učesnika parade, što po ocjeni ovog Suda, jeste značajan broj, ali ne ni u kom slučaju, nesavladiv sa bezbjednosne tačke gledišta, za grad veličine Nikšića.

10.1. U svjetlu prethodnih utvrđenja, Ustavni sud zaključuje da su u osporenoj presudi i odlukama koje su joj prethodile, sudovi i nadležni organi, propustili da sproveđu adekvatnu procjenu svih relevantnih činjenica, koje su bile od značaja za ocjenu opravdanosti izrečene mjere-zabrane mirnog okupljanja. U tom smislu, Ustavni sud podržava stav Evropskog suda, koji ističe da kada bi svaka vjerovatnoća napetih i usijanih razmjena između suprostavljenih grupa rezultirala njihovom zabranom, društvo bi bilo suočeno sa lišavanjem mogućnosti da se čuju različita stanovišta o bilo kojem pitanju koje iritira većinsko mišljenje. (vidjeti *Stankov i Ujedinjena makedonska organizacija Ilinden*, protiv Bugarske, br.29221/95 and 29225/95, presuda od 2. oktobra 2001.godine, stav 107). Stoga, Ustavni sud ne može prihvati tvrdnje Vrhovnog suda, o širokom polju slobodne procjene države u ovom predmetu i s tim u vezi, stav istog suda da je rizik bio u tom obimu da je zahtijevao tako drastičnu mjeru, kao što je zabrana predmetnog skupa.

10.1.1. Konačno, Ustavni sud smatra da u postupku koji je prethodio ustavno-sudskom nije uspostavljena pravična ravnoteža između ove temeljne slobode podnositelaca i opštег (javnog) interesa da se sačuva javni red i mir, bezbjednost ljudi i imovine i druga

dobra zaštićena Ustavom i Konvencijom. Dosadašnja razmatranja, navedena u prethodnim tačkama obrazloženja ove Odluke, dovoljna su za zaključak Ustavnog suda da zabrana prijavljene manifestacije nije bila "nužna u demokratskom društvu", niti je grupama spremnim na vršenje nasilja dozvoljeno da efektivno uguše slobodu mirnog okupljanja.

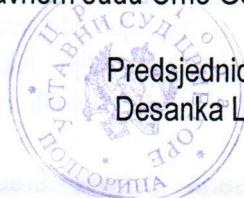
11. Zaključna je ocjena Ustavnog suda da je privremena zabrana održavanja "Akademске šetnje ponosa" u Nikšiću, u okolnostima konkretnog slučaja dovela do povrede prava podnositelja ustanove žalbe na slobodu mirnog okupljanja, odnosno da je osporenom presudom Vrhovnog suda, podnosiocima ustanove žalbe povrijedjeno pravo iz člana 52. Ustava i člana 11. Konvencije.

11.1. Utvrdivši povredu navedenog prava, koje sadržinski korespondira i sa pravom iz čl.21. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima, Ustavni sud nije ispitivao navode podnositelja o povredi ostalih ustanovnih prava, na koja se ukazuje ustanovnom žalbom.

12. Na osnovu iznijetih razloga, odlučeno je kao u izreci.

IV Odluka o objavljinju ove odluke zasnovana je na odredbi člana 151. stav 2. Ustava Crne Gore i odredbi člana 51. stav 2. Zakona o Ustavnom суду Crne Gore.

U-III br. 778/16
24. septembar 2018. godine
Podgorica



Predsjednica Vijeća,
Desanka Lopičić, s.r.

